

overvejelser og forslag til regulering af spørgsmål om fælles forældremyndighed mod den ene forælders protest og mulighed for at træffe afgørelser om barnets bopæl. Problemstillingen om barnets ret til samvær med både dets forældre og barnets nærmeste pårørende, samvær halvdelen af tiden, samvær med mindre børn og praksis vedrørende afslag på eller ophævelse af samvær behandles ligeledes i betænkningen.

Formålet med den del af forslaget, der ændrer retsplejeloven, er at styrke barnets perspektiv under domstolenes behandling af sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Forslaget er således rettet mod behandlingen af retssager herom og mod tvangsfuldbyrdelse af afgørelser, idet der i byretternes sagsforberedelse gives mulighed for, at der kan medvirke en børnesagkyndig og for medvirken af en børnesagkyndig under samtaler med barnet. Barnet vil også kunne få beskikket en person til at bistå sig under retssagen.

Reglerne om tvangsfuldbyrdelse foreslås udskilt til et nyt kapitel 48 a i retsplejeloven. Her foreslås det primært, at barnet skal inddrages under tvangsfuldbyrdelsessager, og der foreslås en opstramning af proceduren, hvis fuldbyrdelsen skal ske ved umiddelbar magtanvendelse, idet en børnesagkyndig og en repræsentant fra kommunen som udgangspunkt skal medvirke. Fogedretten vil få mulighed for at ændre omfanget og placeringen af samværet under fuldbyrdelsessagen, og fogedretten vil endvidere kunne fastsætte erstatningssamvær for et samvær, der ikke har kunnet udøves under fuldbyrdelsessagen.

Der foreslås endvidere en række konsekvensændringer i retsplejeloven, bl.a. som følge af, at der i forslaget til forældreansvarslov indføres adgang til at træffe særskilte afgørelser om barnets bopæl.

I lov om registreret partnerskab og lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser) foreslås en række konsekvensændringer som følge af forslaget til forældreansvarslov og de foreslåede ændringer i retsplejeloven om tvangsfuldbyrdelse af sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær.

I lov om aktiv socialpolitik foreslås en ændring af § 83 som følge af, at det i forslaget til forældreansvarslov foreslås, at det fremover skal være udgangspunktet, at begge forældre tager del i udgifterne i ansvaret for transport af barnet ved samvær, herunder at forældrene hver især afholder udgifterne hertil.

Endelig foreslås en ændring af lov om Det Centrale Personregister som følge af, at der i forslaget til foræl-

dreansvarslov indføres en mulighed for domstolene til at træffe afgørelse om, hvor barnet skal have bopæl.

2. Særligt om ændring af retsplejeloven

2.1. Sagsbehandlingen ved domstolene

2.1.1. Gældende ret

Pr. 1. januar 2007 trådte lov nr. 525 af 24. juni 2005 om ændring af lov om forældremyndighed og samvær, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre lov (Udmøntning af kommunalreformen på det familieretlige område) i kraft. Dette har bl.a. bevirket, at alle sager om opløsning af ægteskab og afklaring af uenighed om forældremyndighed fra 1. januar 2007 skal starte i statsforvaltningen i modsætning til tidligere, hvor sagerne kunne anlægges direkte ved domstolene. Med ovennævnte lov sikres en samtidighed i sagsbehandlingen af disse spørgsmål, og der skabes et enstrengt og mere gennemskueligt system, hvor alle opgaver i forbindelse med separation, skilsmisse og forældremyndighed samles et sted, idet statsforvaltningerne i forvejen behandler alle sager om samvær, om størrelsen af ægtefællebidrag og om børnebidrag.

Sagerne kan efter 1. januar 2007 kun indbringes for retten, hvis der ikke under statsforvaltningens vejledning og rådgivning opnås enighed mellem parterne. De nye statsforvaltninger kan således ikke træffe afgørelser i sager om uenighed om forældremyndighed og separation og skilsmisse. Denne kompetence er fortsat hos domstolene.

Retssagerne er civile retssager, men på grund af deres særlige karakter findes i retsplejelovens kapitel 42 en række særregler om behandlingen af disse sager. Retten er ikke bundet af parternes påstande om, hvorledes de ønsker forældremyndighedsspørgsmålet afgjort, af deres begrundelser herfor og af deres forslag til bevisførelse. Der påhviler retten et selvstændigt ansvar for sagens oplysning efter retsplejelovens § 450, stk. 2. Det skyldes, at afgørelserne skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet.

I dag er det som udgangspunkt retten, der meddeler fri proces til begge parter, hvis de opfylder de økonomiske betingelser herfor. Den, der ønsker fri proces til en sag om ændring af en aftale eller afgørelse om forældremyndigheden, må dog ansøge Civilstyrelsen herom. Fri proces gives i disse tilfælde kun, hvis der skønnes at være rimelig grund til at føre proces.

Det er ikke nødvendigt at afholde retsmøder under forberedelsen af forældremyndighedssager. Der udfoldes derfor sjældent forud for hovedforhandlingen